

Energi i klassrummet

energiforetagen.se/klassrummet

På praktiken

A Vad betyder orden och uttrycken? Välj rätt alternativ.

1. gör praktik

- a) övar på något, till exempel ett språk
- b) testar att arbeta en kortare period, men utan lön
- c) jobbar manuellt med något tekniskt

2. kärnkraft

- a) vitaminer som man får från frukter och grönsaker
- b) ljus som man ser på himlen på natten
- c) energi som man utvinner från uran

3. fast jobb

- a) en permanent anställning
- b) arbete som går snabbt att göra
- c) jobb där man säljer hamburgare och pizza

4. en handledare

- a) en kroppsdel som sitter mellan handen och armen
- b) ett klädesplagg som är bra om man fryser
- c) en person som stödjer en person som lär sig något

B På nästa uppslag kan du läsa om två personer. Vad tror du att texterna handlar om? Använd stödorden i rutan och diskutera med en kurskamrat.

en ingenjör en diskare en utbildning
doktorerar ansvarig en chef anställer
ett kärnkraftverk miljö kemikalier
monterar ner river en arbetsuppgift
en ansökan ett kontrakt säkerhet

Praktisera i
energibranschen

- C Du läser texten om Paula och din kurskamrat läser texten om Noelia. Lär dig orden i ordlistan. Presentera det som du har läst för din kurskamrat.

Om jag pratar kärnkraft är jag bättre på svenska än på tyska

Paula är ingenjör och kommer från Tyskland. Hon har doktorerat inom avfallsteknik och återvinning. Under studietiden var hon utbytesstudent i Luleå och gillade det. När hon kom tillbaka till Tyskland längtade hon till Sverige igen, så hon sökte jobb i Sverige efter sin examen.

Nu jobbar Paula som biträdande avdelningschef på Vattenfall. Hennes avdelning ansvarar för avfall och miljö när man avvecklar och monterar ner kärnkraftverk. Just nu arbetar de med att riva en del av kärnkraftverket Ringhals. Hon tycker om att jobba på Vattenfall:

” Den som blir chef i Tyskland är oftast en man i 50-årsåldern. Här i Sverige blev jag biträdande chef efter mindre än tre år i företaget, trots att jag är en yngre kvinna som kommer från ett annat land.

Paula och hennes kollegor ansvarar för att miljön inte ska bli skadad när man river kärnkraftverket. Företaget har planerat och förberett rivningen i flera år. När rivningen startar finns det mycket jobb. Därför behöver företaget anställa flera personer.

För att hitta fler duktiga medarbetare annonserade Paula efter en praktikant med bra kunskaper om kemikalier och miljöfrågor. Hon blev därför glad när hon fick ansökan från Noelia. Noelias cv visade att hon hade jobbat med liknande uppgifter i Argentina.

” Ibland kan jag inte svara på Noelias frågor om hur saker fungerar i Sverige. Det finns saker jag inte heller har lärt mig än. Men det finns också saker som jag bara kan säga på svenska, framför allt inom kärnkraft. Det kan jag nästan inget om på tyska!

Paula

Yrke: ingenjör och doktor i avfallsteknik

Gör just nu: Är miljöansvarig för nedmontering och rivning av kärnkraftverk. Paula är också Noelias handledare.

Har bott i: Tyskland

Tid i Sverige: tre år

Det bästa med att jobba inom energibranschen: Det är en fin blandning mellan teoretiskt och praktiskt arbete och med stor variation i arbetsuppgifterna.

Ordlista

doktorerar
(en) återvinning
en miljöansvarig
avvecklar
monterar ner
river
en medarbetare
skadad
anställer
duktig
en ansökan
en uppgift
en handledare

Jag vill ha ett jobb där jag kan ha målade naglar

I Argentina jobbade Noelia som miljöspecialist för olika företag som tillverkar och transporterar kemikalier. På jobbet informerade och utbildade Noelia företag om nya miljöregler. Hon samlade också in uppgifter från företagen och skickade in till olika myndigheter.

För ett och ett halvt år sedan flyttade Noelia till Göteborg tillsammans med sin man. Hon lärde sig svenska på SFI och samtidigt jobbade hon extra som diskare på en restaurang. Restaurangens ägare föreslog att Noelia skulle utbilda sig till kock. Men Noelia var tveksam:

” Jag hade ju redan en utbildning och ville hellre jobba som ingenjör. Dessutom ville jag ha ett jobb där jag kunde ha målade naglar – det funkar ju inte på restaurang!

Noelia sökte jobb som ingenjör, men det gick inte bra, eftersom hennes svenska var på för låg nivå. En dag såg hon en annons om en praktikplats på företaget Vattenfall. Vattenfall är ett energiföretag som är delägare i kärnkraftverket Ringhals utanför Göteborg. Det bästa var att man inte behövde kunna svenska för att söka praktikplatsen, för det räckte om man kunde engelska. Noelia sökte praktikplatsen och fick den. Nu, efter några månader, har hon blivit erbjuden fast jobb på Vattenfall. Hon har inte skrivit på något kontrakt ännu, eftersom arbetsgivaren har höga säkerhetskrav. Eftersom Noelia inte är svensk medborgare blir det extra mycket pappersarbete.

” Jag måste ha intyg på att jag inte gjort något kriminellt i mitt hemland. Och eftersom jag har två hemländer måste jag ha intyg både från Bolivia och Argentina.

Noelia

Yrke: ingenjör inom kemiteknik

Gör just nu: Praktiserar på Vattenfall. Ska snart börja jobba.

Språk: svenska, engelska, spanska

Har bott i: Bolivia och Argentina

Tid i Sverige: ett och ett halvt år

Det bästa med att jobba inom energibranschen: Jag får utveckla hållbara lösningar för framtiden.

Ordlista

en miljöspecialist

en kemikalie

samlar in

skickar in

jobbar extra

tveksam

målade naglar

en praktikplats

räcker

ett säkerhetskrav

en medborgare

(ett) pappersarbete

ett intyg

Kläder på jobbet

- D** Vilka av de här klädesplaggen använder Noelia och Paula på jobbet, tror du? Diskutera med en kurskamrat.

en kavaj en hjälm ett par skyddsskor en labrock ett par inneskor
en bussarong ett blåställ en sydväst ett par handskar
en slips ett par klackskor en overall en reflexväst en halsduk
en kockjacka ett par hängselbyxor ett förkläde ett hårnät

- E** I vilka yrken använder man de här olika klädesplaggen? Sök på internet efter bilder på kläderna! Prata med en kollega.

en ingenjör en projektledare en fritidspedagog en optiker
en barnmorska en elektriker en fiskare en IT-tekniker
en bagare en forskare en lagerarbetare en polis

- > En fiskare brukar ha på sig sydväst, eftersom ...
- > En fysioterapeut kan ha på sig en bussarong, för
- > En snickare måste ha på sig ...

- F** Vilket verb passar bäst? Fyll i luckorna. Tänk på formen.

har på sig tar på sig klär på sig klär upp sig klär ut sig byter om

1. Fredrik älskar att, gärna i kostym och slips.
2. Vi måste efter träningen.
3. På halloween ska Elvira till dinosaurie.
4. en mössa, det är kallt ute!
5. Vad ska du på festen?
6. Jag ska när jag har duschat.

- G** Diskutera med en kurskamrat.

- Noelia säger att hon vill ha ett jobb där hon kan ha målade naglar. Vad menar hon med det, tror du?
- Hur mycket kan en arbetsgivare bestämma över medarbetarnas kläder? När är det bra? När är det dåligt?
- Vad tycker du om att ha på dig för kläder när du jobbar? Varför?

En slät kopp

H Fem personer berättar om sina fikavanor på jobbet. Lyssna på ljudfilen och kryssa i vad de brukar äta eller dricka till förmiddagsfikat.

1. Fatima
 kaffe te vatten frukt kaka smörgås
2. Stefan
 kaffe te vatten frukt kaka smörgås
3. Samir
 kaffe te vatten frukt kaka smörgås
4. Gisela
 kaffe te vatten frukt kaka smörgås
5. Patricia
 kaffe te vatten frukt kaka smörgås

I Lyssna igen och svara på frågorna.

1. När brukar Fatima fika?
2. Varför har Stefan ingen mjölk i sin dryck?
3. Vad är konstigt, tycker Samir?
4. Vad är tråkigt, tycker Gisela?
5. Vad hände Patricia i måndags?

J Kombinera uttrycken med rätt förklaring.

1. Jag dricker varken kaffe eller te	a. Jag dricker kaffe och jag dricker te.
2. Jag dricker antingen kaffe eller te.	b. Jag dricker inte kaffe. Jag dricker inte te.
3. Jag dricker inte kaffe, utan te.	c. Jag dricker kaffe eller te.
4. Jag dricker både kaffe och te.	d. Jag dricker inte kaffe. Jag dricker te.

K Diskutera med en kurskamrat. Använd gärna uttrycken från J.

- Vad brukar du äta och dricka när du fikar?
- Svenskar brukar inte träffa sina kollegor utanför jobbet. Därför fyller fika en viktig social funktion. På fikapausen kan man lära känna varandra. Hur lär man känna kollegor i andra länder som du känner till?

L Läs artikeln och lär dig orden i rutan.

Alla ska alltid vara överens

Noelias arbetsplats är Vattenfalls kontor i Göteborg. Paula är ofta på Ringhals, men ett par dagar varje månad kommer hon till Göteborg för att träffa sina kollegor.

5 Varje måndag har hon avstämning med Noelia. Då kan Paula fråga hur Noelia har det, hur hon trivs och hur arbetet fungerar.

I början av praktikperioden hade Paula
10 svårt att hitta arbetsuppgifter till Noelia. Men ju mer svenska Noelia lärde sig, desto fler uppgifter kunde hon få. Noelia gjorde bland annat ett kursmaterial om miljöfrågor. Det ska användas för att
15 utbilda kollegorna på Vattenfall.

Paula och Noelia pratade och skrev först till varandra på engelska, men de satte upp ett mål. Paula berättar:

” Vi bestämde att efter två månader
20 skulle jag sluta använda engelska när jag pratade eller skrev till Noelia. Nu pratar och skriver jag på svenska hela tiden, och Noelia förstår mig!

25 När Noelia börjar sin anställning kommer hon att vara ansvarig för den databas där Vattenfall hämtar kemikalieinformation:

” Jag kommer att vara rådgivare till
30 andra kollegor. Om någon vill köpa in en kemikalie kollar jag först vad den innehåller och hur den klassas, vilka risker den medför för hälsan

och miljön. Jag försöker hitta alternativ som fungerar på samma sätt men som innebär mindre risker.

Både Paula och Noelia uppskattar att det är ganska mycket frihet på svenska arbetsplatser. Man behöver inte fråga chefen om småsaker, utan man kan jobba självständigt. Noelia berättar:

” I Argentina är det som en pyramid.
10 Varje person frågar sin närmsta chef, och den chefen går vidare och frågar nästa chef för ett beslut.

Paula beskriver hur hierarkin påverkar kommunikationen på jobbet i Tyskland:

” Det är viktigt vem som är chef, vem
15 som har mandat och ansvar. Det styr hur man pratar med varandra. Man kan inte gå och prata med chefen bara så där.

Även om Paula trivs i Sverige finns det en sak som hon har svårt för: kravet på konsensus. Hon upplever det både på jobbet och privat:

” När man ska besluta något ska man
25 diskutera i många olika forum – alla ska vara överens. Det kan ta hur lång tid som helst! Ibland leder det till kompromisser som ingen är nöjd med.

ansvarig
en avstämning
bara så där
ett beslut
går vidare
innebär
innehåller
ju ... desto

kollar
ett krav
ett mandat
en medarbetare
medför
en miljöfråga
närmsta
nöjd

påverkar
en rådgivare
självständig
en småsak
sätter upp ett mål
upplever
uppskattar
är överens

Ordövningar

M Vilka ord och fraser från rutan beskrivs här?

1. ett möte där man diskuterar hur något går .. *avstämning*
2. en sak som inte är så viktig
3. fortsätter med nästa steg
4. utan att göra något speciellt
5. har samma åsikt om något
6. behöver inte så mycket hjälp från andra
7. tycker om
8. något som man har bestämt
9. en kollega
10. något som man måste göra

N Man använder *ju ... desto* när man vill berätta om vad något har för konsekvens. *Ju mer svenska Noelia lärde sig, desto fler arbetsuppgifter kunde hon få.*

Komplettera meningarna.

1. Ju mer man arbetar, desto
2. Ju fler kollegor man har, desto
3. Ju mer ansvar man har, desto
4., desto roligare arbetsuppgifter får man.
5., desto lättare blir det att lära sig.
6., desto bättre jobb kan man få.

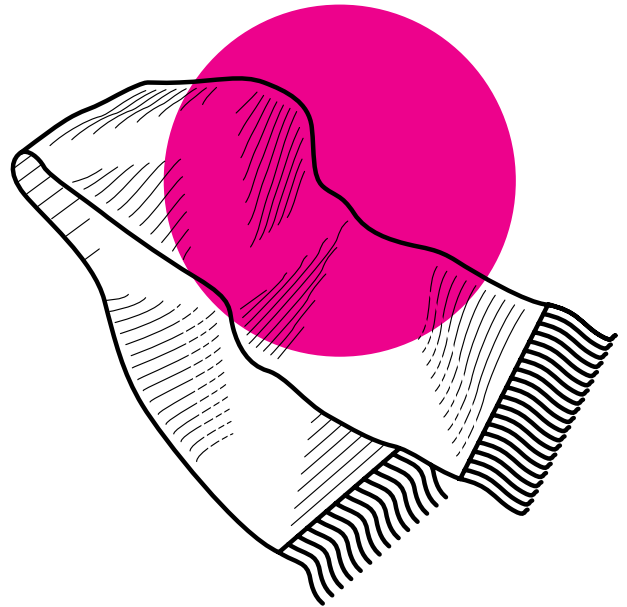
O Ringa in rätt alternativ.

1. - Vad **innebär/innehåller** den här såsen? - Creme fraiche, majonnäs och kryddor.
2. Lotta är verkligen **nöjd/överens** med sitt nya jobb.
3. I det här jobbet måste man vara **ansvarig/självständig** och ta initiativ.
4. En chef behöver fatta **beslut/krav** nästan varje dag.
5. Vi behöver inte fråga chefen om **miljöfrågor/små saker**.
6. Jag **upplever/uppskattar** verkligen om du ringer mig i eftermiddag.
7. Innan vi börjar rivningen måste vi **kolla/påverka** vilka kemikalier som finns i marken.

Ja ja ja, vad du tjatar

En dag när Noelia var på väg hem från praktiken upptäckte hon att hon hade tappat bort sin halsduk. Hon blev ledsen. På kvällen fick hon ett sms från en kollega: Noelias halsduk fanns på jobbet!

Noelia blev glad och svarade "ja ja ja". På spanska skriver man så när man skrattar. (På svenska skriver man "hahaha".)

P Diskutera med en kurskamrat.

- Hur tolkar svenskar "ja ja ja", tror du?
 - » irriterat
 - » entusiastiskt
 - » ointresserat
- Har du någon gång sagt fel ord så att det har blivit ett missförstånd? Berätta för en kurskamrat.
- I vilka situationer kan man svara så här? Diskutera med en kurskamrat.
 - » ingen orsak
 - » ingen fara
 - » oj
 - » grattis
 - » gärna

Q Vad betyder de här orden? Hur uttalas de? Översätt orden till ditt språk.

1. chattar	tjatar
2. lön	lån
3. svart	svårt
4. olika	olycka
5. ingen fara	ingefära

R Lyssna på ljudfilen och ringa in orden som du hör.

Energibranschen behöver rekrytera flera tusen personer i en nära framtid. Om du jobbar i energi-branschen är du med och skapar det hållbara samhället: smarta lösningar för att producera, sälja, distribuera och lagra energi.

Jobb finns i hela landet, i både små och stora företag. Det finns praktiska och mer teoretiska yrken och många olika utbildningsvägar.

Vill du vara med och skapa en hållbar framtid för alla? Läs mer om vilka jobb som finns i energibranschen och hur du hittar vägen dit: energijobb.se